

Uit

HET GC-MENU VAN DEZE MAAND SPEELT ZICH AF IN BRASSERIE DE HOOIBERG IN SCHOONHOVEN. PER BOEREFIJN IS HIER DE MAN DIE KOOKT MET PASSIE.

DE BONREPASSER MOLEN IN VLISST IS SINDS KORT NIET MEER IN GEBRUIK. DESONDANKS IS DE MOLEN NOG IN STAAT OM DE MODERNE GEMALEN 'BIJTE STAAN'.

SARINE DE LANGE VAN DE STEDELIJKE MET DECORS VAN H. BREETVELD ONGELOEFELIJK, ZO ZEGT ZIJ.

EEN UFTGAVE VAN DE GOLDSCHIE COURANT / WOFASDAG 4 FEBRUARI 1993

'Als ik in Nederland was geboren, was ik nooit kunstenaar geworden', zegt Lioubov Kostenko. De Russische kunstenares schildert met een ongekende kleurenpracht. Haar werk is nu te zien in Bodegraven.

Kleuren van de vrijheid

DOOR MARG COUWENBERGH

Zie loopt op de zelfde, ongelofelijk spits toelopende haarsjes als die danseressen op haar schilderijen, die momenteel te zien zijn op de expositie in Het Evertshuis in Bodegraven: Lioubov Kostenko, geboren in Sint Petersburg (Rusland).

Haar atelier bevindt zich sinds zeven jaar in Wageningen. De muren ervan moeten ooit wit zijn geweest en de vloer onbestemd grijs, maar nu is er vooral kleur. De werkmuren met het formaat van drie kistkasten achter elkaar, bandt in het licht van de zonnige winterdag, dat door de hoge ramen aan weerszijden naar binnen stroomt. Overal spotten de kleuren van haar schilderijen: het helderste rood, het diepste blauw, het zachtste geel, in alle schakeringen die er maar te bedenken zijn.

Het moeten zeker meer dan honderd schilderijen zijn. Portretten van frivole dames, tonizanten, stillevens van sappige druiven en landschappen met zwartbonte kransen in blauwe wieden. Geschilderd met acryl, of olieverf en gevat in vergulde lijsten of in een simpel houten frame.

De schilderijen hangen aan de muur, liggen plat op de vloer of staan keurig ingepakt in plastic kluis voor vervoer, of zijn zomaar even weggezet, met de verf nog glanzend nat, tegen een stoel of tafel, of tegen een van de vijf schildersezels die blijkbaar volkomen willekeurig staan opgesteld in de ruimte en omringd worden door bijzettelfeljes wit tuben vol en kwasten ingepakt in folie.

Op de vloer en op tafels liggen dikke stapels met tekeningen op grote vellen papier, op kleine blaadjes uit schetsboekjes die in een binnenzak passen, of op afgesneden rozen papier. „Als ik nu doodga, zou dat verschrikkelijk zijn. Wat een rommel!“ Lioubov Kostenko lacht vank, maar dit zegt ze heel serieus. Haar schilderijen en vooral haar portretten hangen in alle toonaangevende musea in Rusland en ze heeft exposities over de hele wereld, van New York tot Nopd. Hoe lang ze nog mag blijven in dit atelier in het oude onderzaksinstaat van de Landbouwwerkschool Wageningen – een pand uit het begin van deze eeuw – weet ze niet. Er wonen ook studenten, maar de hoge kransen en bouwpatronen die het pand omringen, maken duidelijk dat de toekomst voor dit monument onzeker is.

„Als ik in Nederland was geboren, was ik nooit kunstenaar geworden“, verzucht Lioubov. Waar ze naartoe zal gaan, als ze het gebouw uit moet, weet ze niet. Het hoeft ook niet veel zijn om plannen voor de toekomst te maken, vindt ze. „In het leven gebeuren de dingen vanzelf“

Zo is zij ook in Nederland terechtgekomen. Eigenlijk was ze op weg naar Parijs. Haar dochtter zou daar gaan studeren. Nederland zou alleen maar een tussenstop zijn, maar nu vroont en werkt ze al bijna zeven jaar hier. Haar dochter studeert in Engeland.

„Ik ben misschien meer een Nederlandse kunstenaar dan veel Nederlandse kunstenaars“, stelt Lioubov. Ze herinnert eraan dat de Hermitage, het wereldberoemde museum in Sint Petersburg, de moeitoe collectie Nederlandse kunst herbergt. Tijdens haar opleiding aan de kunstacademie in haar geboorteland heeft ze er alle grote Hollandse meesters nageschilderd. „Je moet niet bang zijn voor andere culturen. Mix maakt culturen. Als culturen apart blijven, kunnen ze zich niet ontwikkelen. Rusland is altijd een ontmoetingsplaats geweest tussen west en oost.“

TYPISCHE SFEER

In haar schilderijen zijn invloeden van grote schilders uit het Europa van begin van deze eeuw terug te vinden, maar het heeft vooral die typische Russische sfeer, bekend van Marc Chagall. Dromerige composities in opvallende kleurenstellingen met huizen op het platte land, Russische kerkes en altijd weer muzikanten. In haar latere werken worden de kleuren steeds feller en de vormen en lijnen expressiever, zoals te zien is aan haar portretten van vrouwen in Het Evertshuis. Daar is ook haar recente ode aan het zonnere Hollandse landschap te zien: zwartwitte vlekken, waarin toch onmiskenbaar de Hollandse koeien te herkennen zijn, al is hun wei blauw en zijn de horenen rood.

„In Sint Petersburg kun je ook geen kleuren zien. Net als in Nederland regent het er altijd of hangt er mist. En het landschap is net zo plat. Daarom heb ik ook altijd gereisd. Naar Georgië,

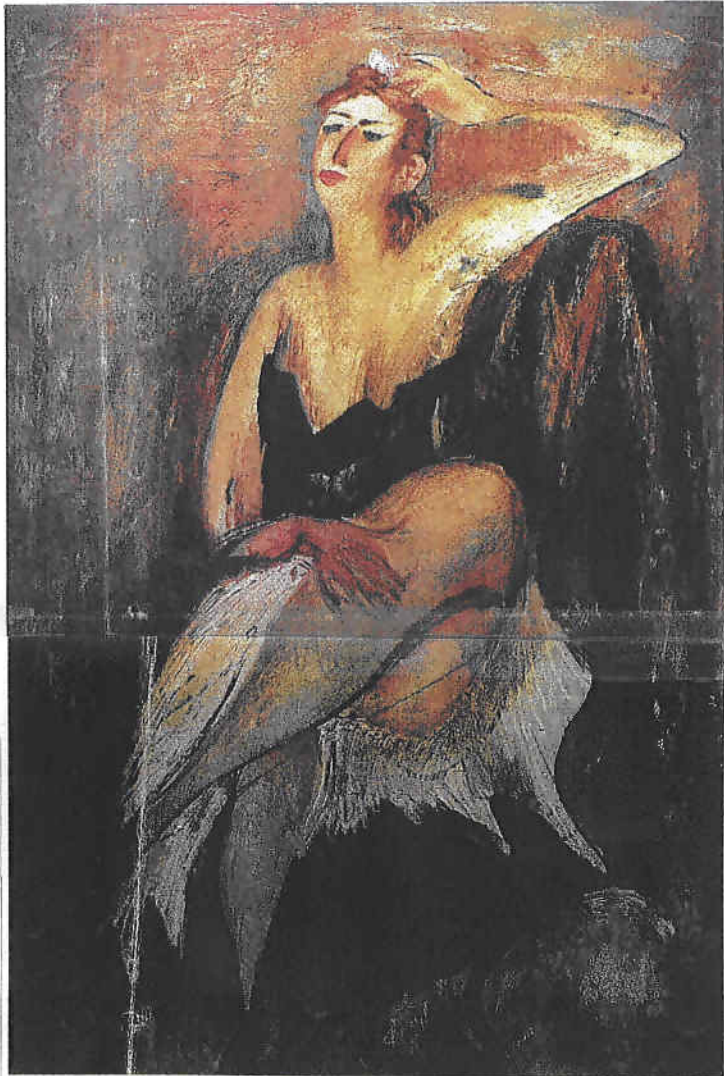

FOTO PIM MUL

Armenië, Sibirië. Dat geeft je de mogelijkheden voor ontwikkeling. En dat maakt gelukkig“. Ze vist een schilderijtje voorschijn. Haar eerste zelfportret: een jonge vrouw weggedoken in haar jas met bonkraag stap door de sneeuw over een plantje met een kale boom. In haar hand draagt ze een wit schilderspalet. Achter haar loopt een oude vrouw met drie hondjes. Haar kleurige werk staat in contrast met de lichte vullingen in haar leven. Op de vraag of gebeurtenissen uit haar leven terug te vinden zijn in haar kunst, antwoordt Lioubov: „Kunst is geen spiegel. Kunst is de wortel van het bestaan. Ik ben een optimist. Ik geloof in het leven. Niet in een carrière. Wel in zorgen dat je een balans vindt en

houdt. Ik hou van het leven, van lekker eten, van het paradijs. Dat is mijn fantasie van het leven“. In het communistische Rusland was haar kunst de autoriteit niet altijd welgevallig. Al op de academie gebeurde het dat haar werk werd verwijderd. „Het geurde te veel naar vrijheid“, zegt ze. Toch vervierde Lioubov uiteindelijk rozen en respect in haar vaderland. „Politiek is zo primitief“, verzucht ze, en benadrukt dat ze eigenlijk nooit uit Rusland weg wilde. Ook niet toen ze in 1978 voor het eerst in Parijs kwam. Maar nu wil ze niet meer terug naar haar vaderland. Onlangs nog kreeg ze de uitnodiging om les te komen geven aan een academie, maar daar

is ze niet op ingegaan. Ze zou alle luxe kunnen krijgen, maar juist de tegenstellingen in het Rusland van vandaag staan haar tegen. „Ik al, anderen niets, daar kan ik niet tegen“. Glimlachend haant ze de opmerking dat ze eigenlijk honderd jaar geleden op de wereld had moeten komen. „Ik ben geboren met de nostalgie van de negentiende eeuw. Het dorpe buiten, waar de non van mijn moeder woonde en waar onze dacha was, waar we vaak heengingen: ik kan het me allemaal goed herinneren“. Dacha is het tweede huis op het platteland, dat bijna iedereen in Rusland heeft. „Ik hou van het weer. Van de zon, maar ook van de mist. Dat vind ik fantastisch“.

MUZIKANTEN UITNODIGEN

„Ik hou eigenlijk van alles“, lacht ze. Het hoeft niet zo hard te zijn inrichten als een salon om te eten. Een vleugel erin zetten en muzikanten uitnodigen. Zelf zou ze het liefst eeten en koken. „Kunst is leven. Het leven is een toneelstuk. Het gaat erom dat je leeft, verbergen, verstoppen. Om een heel mooi sprookje te maken“, lacht ze. Serieus vervolgt Lioubov Kostenko. „Kunst is een stukje macht. Macht met creativiteit. Door kunst te maken kun ik laten gebeuren wat ik wil. Je moet gebruiken wat je in je hebt. Maken wat je in je hebt. Als je dat kunt, heb je vrijheid. En dat alleen maakt gelukkig“.

Het Evertshuis, Spoorstraat 15, Bodegraven: expositie van schilderijen van de Russische Lioubov Kostenko. Tot 14 maart. Open: dagelijks van 10 tot 21 uur. Op zondag alleen als er in Het Evertshuis activiteiten zijn geprogrammeerd.

Een soepkeuken vol grafstukken

De zogenoemde soepkeuken van het voormalige Sint Agathaklooster in Delft, onderdeel van Stedelijk Museum Het Prinsenhof, is op het ogenblik volledig gevuld met een eerbetoon aan de Vader des Vaderlands. Op een paar meter afstand van de plek waar Willem van Oranje werd vermoord – 'doorschoten' aldus de tekst bij de kogelgaten – prijken nu de fraaie bronzen ornamenten van zijn graf. De pronkstukken zijn daar terecht gekomen omdat het grafmonument in de Nieuwe Kerk wordt gerestaureerd.

Het Prinsenhof is trots op het tijdelijke bezit, zo laat conservator Michiel van Maarsseveen merken. „Dit is natuurlijk fantastisch. Het

monste is eigenlijk, dat deze onderdelen van zo'n graf nu veel nadrukkelijker opvallen. Normaal zijn het onderdelen van een totaal grafmonument waar nou niet direct je oog op valt“. Zolang de immense restauratie van het grafmonument voortduurt (zeker tot 2001), kosten ruim zes miljoen krijgen bezoekers van de Nieuwe Kerk dus alom een uitvoerige kijk op een reeks ornamenten, waarvan er een direct in het oog springt: een groot vrouwenbeeld. Totaal telde het graf vier van zulke fraaie beelden, die de deugden van de prins verbeeldde: rechtvaardigheid, godsdienst, vrijheid en kracht. Een tweede beeld staat elders in Het Prinsenhof, de twee andere zijn nog in de kerk.

Het grafmonument, dat jaarlijks duizenden bezoekers uit binnen- en buitenland trekt, is een ontwerp van Hendrick de Keyser. Klokkengieter Van Meurs uit Utrecht, bemaand in binnen- en buitenland, werd ingeschakeld om de bijzondere bronzen plannen de juiste vorm te geven. In de expositieruimte valt tevens een groot aantal wapenschilden op, die een van de wanden sieren. Bovendien liggen (bronzen) treurende kinderfiguren uitgestald. Die kopjes moesten o.m. het verdriet over de vermoorde prins extra cachet geven. Het museum is open van dinsdag tot en met zaterdag van 10 tot 17 uur en op zondag tussen 13 en 17 uur.